

**STA OP TEGEN
PESTEN!**

Inhoud:

Inleiding	2.
Uitgangspunten	2.
Stroomschema: Wat te doen bij pesten	2.
1. Preventieve maatregelen	3.
1.1 Aandacht tijdens de mentorles	3.
1.2 Rots & Water-training	3.
1.3 Monitoring	3.
2. Interventies	4.
2.1 De vijfsporenaanpak	4.
2.2 Het stappenplan na een melding van pesten	5.
2.3 Sancties	6.
3. Rolverdeling binnen Roncalli Sg	6.
3.1 Vakdocenten	6.
3.2 Mentor	6.
3.3 Vertrouwenspersoon	7.
3.4 Ondersteuningscoördinator	7.
3.5 Leerlingcoördinator	7.
3.6 Manager onderwijs en/of Conrector	7.
3.7 Anti-pestcoördinator	8.
Bijlage I Contract Veilig in de school	9.
Bijlage II No Blame Methode (voor docenten)	10.
Bijlage III Informatie voor ouders van gepeste leerlingen	19.

Inleiding

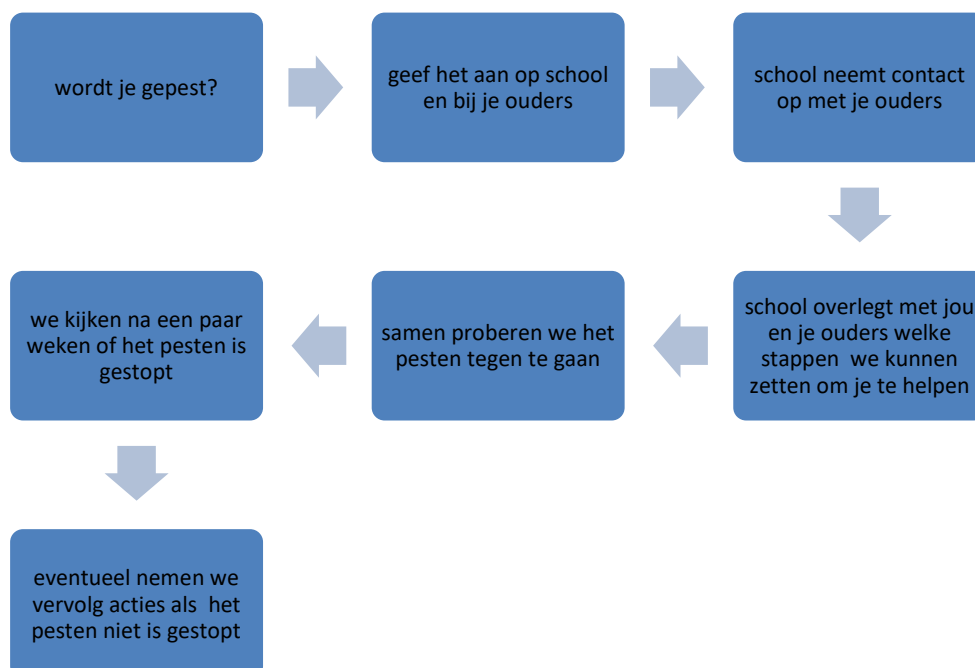
Het anti-pestprotocol vormt de verklaring van de school waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze aanpakken.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol laten alle betrokken partijen zien, dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
 2. De school is actief in het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
 3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
1. De school beschikt over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt.
 2. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

Stroomschema: Wat te doen bij pesten

NB. Verderop in dit protocol vindt u het stappenplan waarin staat wat Roncalli doet na een melding van pesten.

1. Preventieve maatregelen:

1.1 Aandacht tijdens de mentorles

Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden.

De mentor bespreekt in zijn klas hoe je moet handelen als je wordt gepest. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

In de klas maakt de mentor gebruik van diverse onderwijsmaterialen waarin uitgebreid ingegaan wordt op het respectvol omgaan met elkaar en het voorkomen van pesten. Voorbeeld hiervan zijn de methode Breingeheimen, pestweb en materialen van Stichting School en Veiligheid.

Ook in de bovenbouw blijft de mentor het vaste aanspreekpunt voor de leerlingen. Deze bespreekt aan het begin van het jaar de omgangsvormen binnen de klas en kan waar nodig de leerlingen helpen herinneren aan het contract veilig in school.

Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.

Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in Magister van zowel de pester als het slachtoffer.

1.2 Rots & Water-training:

Rots & Water is een psychofysieke training met als doelstelling om de weerbaarheid van de leerling te bevorderen en positieve sociale vaardigheden te ontwikkelen. De training wordt gegeven door docenten die hier een speciale opleiding voor hebben gevolgd. De training vindt plaats op school na de reguliere lessen. Gedurende het schooljaar zijn er meerdere trainingsblokken. Aanmeldingen verlopen via de mentor en de ondersteuningscoördinator.

1.3 Monitoring:

Het doel van de monitoring op Roncalli Sg is om in beeld te krijgen of leerlingen zich veilig voelen. Voor deze monitoring maakt Roncalli gebruik van enquêtes van [kwaliteitscholen.nl](https://www.kwaliteitscholen.nl).

Deze enquêtes worden jaarlijks afgenomen in verschillende jaarlagen van de school. Naar aanleiding van de uitslag van deze enquête worden er in overleg met de medewerkers verbeteracties ingezet.

2. Interventies

2.1 De vijfsporenaanpak

Roncalli Sg maakt gebruik van de vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

- Er is voldoende informatie voor directie, OP en OOP over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- Er is een goed beleid tegen pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Er wordt hulp aangeboden. Het aanbieden van hulp via de mentor en/of ondersteuningscoördinator van het begeleidingsteam.

Het bieden van steun aan de pester

- De jongere wordt geconfronteerd. Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
- Er wordt geprobeerd de achterliggende oorzaken boven tafel te krijgen.
- Er wordt een beroep gedaan op het wijzen op gebrek aan empathisch vermogen van de pester, dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Er wordt hulp aangeboden via de mentor en/of ondersteuningscoördinator.

Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De mentor bespreekt het pesten met de klas en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier na een afgesproken periode op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

2.2 Het stappenplan na een melding van pesten

De mentor

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met de gepeste en later met de pester apart.
2. De mentor neemt contact op met de ouders en de leerling leerjaar coördinator.
3. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen (eventueel met ouders) en probeert tot goede afspraken te komen. Er wordt een kort verslag gemaakt in Magister met de gemaakte afspraken. De mentor kan tijdens het gesprek gebruik maken van de *No Blame methode* (bijlage II).
4. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt. Er zullen dan gesprekken volgen met de leerling leerjaar coördinator en ouders. Mogelijk zullen er dan sancties besproken worden. Afhankelijk van de situatie kan er in overleg met de leerlingcoördinator gekozen worden om bij de eerste stap een sanctie op te leggen. Deze moet dan wel met ouders worden gecommuniceerd.
5. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.
6. Na een periode van 4 weken wordt er met de betrokkenen gekeken of het gesprek heeft geholpen. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de leerlingcoördinator van de leerling(en). Hij overhandigt een verslag en bespreekt met de coördinator de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt.

NB: De vertrouwenspersoon of de anti-pestcoördinator kan tijdens de eerste stap assisteren.

De leerlingcoördinator

1. De coördinator neemt de rol van de mentor over, bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt. Ook is het mogelijk dat bij deze stap sancties moeten worden opgelegd. Hierbij overlegt de leerlingcoördinator samen met de mentor. Wanneer herhaling plaatsvindt wordt de leerling opnieuw besproken in het begeleidingsteam.
2. De leerlingcoördinator heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
 - Confronteren.
 - Mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen.
 - Helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
1. In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij sociaal bepaald gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
2. Hij adviseert zo nodig, zowel aan de pester als de gepeste, hulp via de ondersteuningscoördinator.
3. Hij stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
4. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
5. Hij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.

2.3 Sancties

Wanneer het begeleidingsteam het nodig acht kan één van de volgende sancties uitgedeeld worden:

- Een (interne) schorsing van één of meerdere dagen.
- Bij herhaling een externe schorsing van één of meerdere dagen
- Een tijdelijke plaatsing in een gedragsregulatieklas.
- Anders na overleg met de schoolleiding en betrokkenen.

Schoolverwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. Er rest de school niets anders dan schoolverwijdering.

Klachtenregeling

Mocht u een klacht hebben over het handelen van de school in zaken rondom pesten kunt u volgens de klachtenregeling van O.M.O. een klacht indienen. De klachtenregeling kunt u vinden op de website van het Roncalli onder het kopje onze school, vervolgens downloads, klachtenregeling O.M.O.

3. Rolverdeling binnen Roncalli Sg:

3.1 Vakdocenten:

De vakdocenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de mentor om hulp en overleg in gang te zetten.

3.2 Mentor:

De mentor is het eerste aanspreekpunt binnen de school voor de leerling en ouder. De mentor heeft naast een signalerende rol ook een actieve rol als er sprake is van pesten. Hierbij kan de mentor ondersteuning krijgen van de vertrouwenspersoon, coördinator, anti-pestcoördinator en/of coördinator. De rol van de mentor is verderop in dit protocol verder uitgewerkt.

3.3 Vertrouwenspersoon:

De vertrouwenspersoon is voor alle leerlingen toegankelijk. Er zijn zowel mannelijke als vrouwelijke vertrouwenspersonen aanwezig. Deze kunnen worden ingezet als ondersteuning van de mentor.

- S. van Sluijs e-mail: s.vansluijs@roncalli-boz.nl
- R. Smits e-mail: r.smits@roncalli-boz.nl

3.4 Ondersteuningscoördinator:

Zij ondersteunen waar nodig mentoren en coördinatoren tijdens de verschillende fasen in het proces. Tevens kan de ondersteuningscoördinator hulp organiseren buiten de school als dit wenselijk is.

- M. Verbogt e-mail: zorg@roncalli-boz.nl
- S. van Sluijs e-mail: zorg@roncalli-boz.nl

3.5 Leerlingcoördinator:

Zij overleggen als het gaat om pesten tussen leerlingen uit verschillende klassen. Tevens kunnen zij de mentor ondersteunen en in overleg met de Manager Onderwijs eventuele sancties opleggen.

- Brugklas 1: T. Monsieur e-mail: t.monsieur@roncalli-boz.nl
- 2/3 VBP: S. van Staij e-mail: s.vanstaij@roncalli-boz.nl
- 2/3/4 VTL; M. v. Boesschoten e-mail: m.boesschoten@roncalli-boz.nl
- 4/5/6 havo/vwo: J. Nuijten e-mail: j.nuijten@roncalli-boz.nl

3.6 Manager onderwijs en/of Conrector:

Zij worden als lid van de schoolleiding betrokken indien nodig en nemen beslissingen over eventuele sancties.

- Conrector: A. van Put e-mail: a.vanput@roncalli-boz.nl
- Brugklas 1: S. Egelmeer e-mail: s.egelmeer@roncalli-boz.nl
- 2/3 VBP: G. van Campo e-mail: m.goedegebuure@roncalli-boz.nl
- 2/3/4 VTL; E. Hendrickx e-mail: e.hendrickx@roncalli-boz.nl
- 4/5/6 HAVO/VWO F. Ammerdorffer e-mail: f.ammerdorffer@roncalli-boz.nl

3.7 Anti-pestcoördinator

De anti-pestcoördinator stelt het anti-pestbeleid op, zorgt dat dit actueel blijft en bekend is binnen de school en bij ouders. Ze geeft advies en ondersteuning aan mentoren, leerlingen en ouders. Verder organiseert zij anti-pest activiteiten op school.

- I. Stander e-mail: i.stander@roncalli-boz.nl

Bijlage I: Contract Veilig in school

Contract "Veilig in school"

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school. Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet.
- Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen.
- Ik blijf van de spullen van een ander af.
- Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter.
- Ik bedreig niemand, ook niet met woorden of digitaal.
- Ik neem geen wapens of drugs mee naar school.
- Ik gebruik geen geweld.
- Als iemand mij hindert vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen
- Als dat niet helpt, vraag ik een volwassene om hulp.

Bijlage II: No Blame Methode

Vorbereiding Stap 1: gesprek met het slachtoffer

Om jezelf voor te bereiden op een gesprek met een gepeste leerling kan het handig zijn de volgende vragen voor jezelf te stellen:

- Wat weet ik over deze leerling?
- Wat is me opgevallen de laatste tijd mbt deze leerling?
- Is de leerling de laatste weken/maanden veranderd?
- Welke positieve eigenschappen heeft deze leerling?
- Wil ik de ouders inlichten of niet?

Voor de leerlingen is het fijn dat ze worden waargenomen en dat iemand geïnteresseerd is in hun situatie. Bestaat de mogelijkheid dat de pestsituatie opnieuw gaat optreden, dan kun je met de leerling afspreken dat deze jou altijd kan benaderen.

Stap 1 Gesprek met het slachtoffer

Aanpak gesprek met het slachtoffer:

- Relatie opbouwen
- Vertrouwen opbouwen
- Rustig in gesprek komen

Enkele voorbeelden (als leerling als gevolg van pestgedrag niet op school was):

- *“Fijn dat je gekomen bent.”*
- *“Ik ben blij dat je naar school bent gekomen voor dit gesprek.”*
- *“Maak je niet ongerust - het gaat niet over je prestaties of dat je enkele dagen niet op school was.”*

Het is handig te beginnen met je eigen waarnemingen over wat er is gebeurd. Dat geeft de leerling het gevoel dat je op de hoogte bent en dat deze er niet alleen voor staat. Enkele voorbeelden:

- *“Het is me opgevallen dat je de laatste tijd vaker ziek was.”*
- *“Je bent een goede voetballer, maar ik zie je de laatste tijd niet meer meedoen.”*
- *“Het valt me op dat je de laatste tijd alleen bent in de pauze en ik vraag me af of daar een reden voor is.”*
- *“Je ouders zijn bezorgd.”*

Vragen hoe het met de leerling gaat

Het is belangrijk de leerling de mogelijkheid te geven te openen. In deze fase gaat het er niet om wat er allemaal precies gebeurd is binnen de pestsituatie, maar eerder om contact en om na te gaan hoe het met de leerling gaat op school.

Enkele voorbeelden:

- *“Ga je graag naar school?”*
- *“Voel je je hier op je gemak?”*
- *“Ik heb de indruk dat je je de laatste tijd niet op je gemak voelt op school – ik ken je anders. Is dat zo?”*

Vraag naar de wens om verandering

Waarschijnlijk vertelt het slachtoffer dat het niet zo goed gaat, dat er moeilijkheden zijn met andere leerlingen. Dit is een goede gelegenheid te vragen of de leerling graag wil dat het weer goed komt of weer beter gaat worden op school.

- *“Stel dat het weer zo kan worden als vroeger. Wil je dat?”*
- *“Wil je graag dat jouw situatie verandert/verbetert?”*
- *“De situatie zoals die nu is, is niet leuk. Niet voor jou maar ook niet voor de klas. Ik heb er alle vertrouwen in dat we dat kunnen veranderen en ik weet ook al hoe. Wil je dat?”*
- *“Ik wil je graag weer zien lachen. Zie je dat voor je?”*
- *“Ik weet zeker dat ik je kan helpen. Wil je dat?”*

Positief en betrokken zijn

Normaal gesproken willen de slachtoffers dat de situatie beter wordt. Maar omdat het slachtoffer de laatste tijd veel heeft meegemaakt hebben sommige leerlingen er geen vertrouwen meer in dat het weer beter wordt. Daarom is het belangrijk een positieve instelling tegenover het slachtoffer te benadrukken en te laten zien dat je een weg weet uit deze situatie.

- *“Het is niet in orde wat er gebeurd is!”*
- *“Ik vind het belangrijk dat niemand bang naar school hoeft te gaan.”*
- *“Ik wil graag dat jij je lekker kan voelen op school. Niemand hoeft bang naar school te gaan, ook jij zou niet bang hoeven te zijn.”*
- *“Jij bent niet de enige die dit overkomt. Dit is ook anderen overkomen. Het is eerder gelukt dit soort situaties te stoppen en ik weet hoe we jouw situatie kunnen veranderen.”*
- *“Ik weet zeker dat het niet erger gaat worden voor jou. Ik ben ervan overtuigd dat jouw situatie gaat verbeteren nadat wij maatregelen hebben genomen. Wat denk je, wil je het proberen?”*

Uitleg geven over de aanpak

Nadat de leerling heeft aangegeven dat deze graag wil dat de situatie gaat veranderen en jij hebt aangegeven dat jij er alles aan gaat doen om de situatie te veranderen, is het moment gekomen om uit te leggen wat je gaat doen.

Uitleg geven over de steungroep.

- *“Ik ga met enkele leerlingen uit je klas praten.”*
- *“Met hen ga ik overleggen hoe wij jouw situatie en die van de klas kunnen verbeteren.”*
- *“Er zijn kinderen bij de steungroep die jij leuk vindt maar er zitten ook kinderen bij die niet aardig tegen je deden.”*

Slachtoffer erbuiten houden

- *“Jij hoeft niets te doen – ik ga alles regelen.”*
- *“Jij hoeft er niet bij te zijn – ik ga het gesprek voeren.”*

Zekerheid geven

- *“Het is belangrijk voor jou te weten dat niemand gestraft wordt en niemand in de problemen komt.”*
- *“Ik ga niets doen waardoor de pester nog bozer op je gaat worden. Niemand die meedoet aan het gesprek komt in de problemen.”*

Leerlingen voor de steungroep kiezen

Uit de praktijk blijkt dat het handig is met medeleerlingen te beginnen die positief zijn en om deze leerlingen samen met het slachtoffer te kiezen.

- *“Wie vind je aardig, met wie wil je graag bevriend zijn?”*
- *“Wie uit de klas is je vriend/vriendin?”*
- *“Wie heeft je wel eens geholpen of zou jou willen helpen?”*

Het kan soms moeilijk zijn te vragen welke kinderen de problemen veroorzaken want dat zou als klikken kunnen worden beschouwd.

- *“Om je te kunnen helpen moet ik weten wie niet aardig tegen je doet.”*
- *“Wie doet naar tegen je (hoofdacteurs)?”*
- *“Wie doet er nog mee, wie is er verder bij betrokken (meeloper, toeschouwer)?”*

Vertrouwelijkheid en brief of tekening

Misschien vindt het slachtoffer het leuk om een brief te schrijven aan de groep of een tekening te maken om te laten zien of horen hoe het met hem/haar gaat of hoe hij of zij zich voelt door de pestsituatie. Jij legt uit aan de leerling dat jij de brief in de groep gaat voorlezen. Hij/zij hoeft dus verder niets te doen. De rest kan hem/haar aan jou overlaten. Misschien zijn er dingen besproken die je absoluut niet verder mag vertellen, als dat niet eerder al afgesproken is, is nu het moment hierover afspraken te maken.

Soms wil het slachtoffer niet dat zijn naam genoemd wordt – dat is helaas niet mogelijk. Je kan uitleggen dat je geen details over de omstandigheden hoeft te noemen maar de leerlingen moeten wel weten over wie het gaat.

Afspraak maken over nabespreking

Aan het eind van het gesprek maak je een afspraak over de nabespreking over 8 tot 14 dagen. De leerling zelf hoeft verder niets te doen maar je geeft haar/hem wel opdracht te kijken in hoeverre de situatie is veranderd. Voor het geval dat de leerling heel bang is, is het handig af te spreken dat hij/zij altijd bij jou terecht kan.

Vorbereidingsfase voor stap 2 (praten met steungroep)

De steungroep bevat 6 tot 8 leerlingen.

- Aanvoerder
- Meeloper
- Leerlingen die tot nu toe niets met het pestgedrag te maken hadden en tot een oplossing kunnen bijdragen
- 50% Aanvoerder, meelopers
- 50% andere leerlingen

Uitnodiging steungroep (nog steeds voorbereidingsfase):

- De uitnodiging is persoonlijk (op middelbare scholen worden scholieren vaak schriftelijk uitgenodigd)
- De uitnodiging wordt uitgesproken als een wens, om hulp/steun bij de oplossing van een probleem te krijgen.
- De reden voor de uitnodiging wordt nog niet precies genoemd

Gesprek met de steungroep (nog steeds voorbereidingsfase):

- Het gesprek vindt plaats tijdens lestijd
- Hierbij is het handig rekening te houden met leerkrachten van leerlingen uit andere klassen mbt toetsen enz.
- Het gesprek duurt gemiddeld een half uur tot drie kwartier
- De steungroep steunt de leerkracht met het doel de peestsituatie te laten stoppen – de groep steunt niet de gepeste leerling

Binnen school zijn normaal gesproken de leerkrachten verantwoordelijk de peestsituatie te beëindigen. Alleen hebben de leerkrachten hierbij hulp nodig van de leerlingen. Juist die hulp vraag jij van de steungroep. De leerkracht die het gesprek met de steungroep leidt moet vertrouwen van de groep hebben. Het is niet handig een leerkracht het gesprek te laten leiden die zelf op dit moment onderdeel van het probleem is of met de leerlingen om andere redenen niet goed overweg kan.

Vorbereiding voor jezelf (houding, instelling):

Mijn houding tegenover de steungroep

- *Hoe blijf ik waarderd ondanks de moeilijke situatie?*
- *Hoe voorkom ik het maken van verwijten tegenover de pester of meelopers?*
- *Hoe maak ik de leerlingen duidelijk dat ik hun steun nodig heb?*
- *Duidelijk de sterke kanten en bekwaamheden van de leerlingen benoemen*

Hoe bouw ik het gesprek op met de steungroep?

- *Duidelijk sturen*
- *Blijf waardierend*
- *Niet oordelen*
- *Geen eigen ideeën inbrengen voor de oplossing*
- *Verwijten onderling vriendelijk onderbreken*
- *Niet reageren op provocaties of aanvallen tegenover het slachtoffer*
- *Leidt het gesprek steeds weer naar de toekomst (hoe kan de situatie verbeteren?)*
- *Houdt oogcontact*
- *Betrek alle leerlingen van de steungroep bij het gesprek – iedereen is belangrijk voor de oplossing*

Stap 2 Organiseer een bijeenkomst met de steungroep

Het gesprek met de steungroep (nu echt):

Vorbereiding ruimte

- Kring of ronde tafel
- Goede sfeer creëren
- Begroeting van ieder kind
- Soms een hand geven als teken dat hier iets belangrijks gaat gebeuren.

Inleiding gesprek

- In het begin weten de leerlingen nog niet wat hun te wachten staat. Het is daarom handig een positieve insteek te kiezen.
- “Fijn dat jullie hier zijn.”
- “Jullie zijn uit de les gehaald, ik hoop dat het geen probleem voor jullie is.”
- Je kan de groep informeren over hoe lang het gesprek gaat duren.

Je komt tot het onderwerp

- “Jullie vragen je zeker af waarvoor jullie hier gekomen zijn?”
- “De reden is dat ik jullie hulp nodig heb.”
- “Met jullie medeleerling (naam) gaat het niet zo goed.”
- “Hij/zij vindt het niet meer leuk op school.”

Stap 3 Uitleg probleem

Op dit moment is het belangrijk geen verwijten te maken, in de ik-taal te spreken en te laten zien dat jij je zorgen maakt:

- *“Ik maak me zorgen over (naam). Ik wil deze situatie graag verbeteren.”*
- *“Ik ben geschrokken van het feit dat iemand op onze school bang is om naar school te gaan omdat hij/zij zich niet meer veilig voelt.”*
- *“Ik vind het belangrijk dat onze school een veilige plek is voor alle leerlingen. Ik denk dat wij allen een steentje kunnen bijdragen zodat niemand bang hoeft te zijn op school. Daarom heb ik jullie uitgenodigd om jullie te vragen wat wij met zijn allen zouden kunnen doen dat (naam) zich weer veilig voelt op school.”*

Belangrijk: Benoem niet wat er precies is gebeurd in de pestsituatie. Je gaat ook geen details vertellen waarover je met het slachtoffer hebt gepraat. In eerste instantie ga jij vertellen hoe het slachtoffer zich voelt. Ook het woord ‘pesten’ ga je niet gebruiken. Voor het geval dat het slachtoffer een tekening heeft gemaakt of een brief heeft geschreven kun je die nu aan de groep voorlezen of laten zien.

Aan het einde van deze fase is het iedereen in de groep duidelijk wat het probleem is.

Stap 4 Deel de verantwoordelijkheid

Omgaan met schuld/verwijten:

Nadat het probleem is uitgelegd voelen sommige kinderen zich misschien ongemakkelijk. Nu is het belangrijk duidelijk te maken aan de groep dat het hier niet om straf of schuld gaat, maar dat wij hier met zijn allen zijn om de situatie te verbeteren.

Voor het geval dat leerlingen uit de steungroep beginnen met verwijten of iemand gaan beschuldigen is het handig om niet op het verwijt in te gaan maar naar de toekomst te kijken.

- *“Het is niet belangrijk voor mij uit te zoeken wie wat gedaan heeft, maar hoe wij het probleem kunnen oplossen en wat wij kunnen doen dat (naam) weer naar school gaat.”*
- *“Er zijn een hoop dingen gebeurd die niet leuk zijn. Het verleden kunnen wij niet meer veranderen. Maar wij kunnen met zijn allen kijken hoe het in de toekomst beter kan worden.”*

Waarom heb je deze leerlingen in de steungroep gevraagd?

Nadat de leerlingen hebben gehoord wat het probleem is vragen zij zich soms af waarom zij erbij zitten. De leerlingen willen dan vaak weten waarom zij zijn uitgenodigd om te helpen. Het is dus handig tegenover iedere leerling een reden te kunnen noemen waarom hij/zij erbij zijn.

- *“Ik heb jullie uitgenodigd omdat jullie volgens mij de juiste leerlingen zijn die mij kunnen helpen.”*
- *“Jullie kennen (naam) en jullie klas het best.”*
- *“Ik heb jou (naam) uitgenodigd omdat het mij al vaker opviel dat jij goede ideeën hebt hoe je iemand kan helpen.”*
- *“Jij (naam) hebt een goed contact met de meeste leerlingen uit de klas. Het is makkelijk voor jou om aan anderen dingen uit te leggen die voor de klas belangrijk zijn.”*
- *“Jouw docent heeft mij verteld dat jij (naam) altijd heel betrokken bent als het met iemand niet goed gaat.”*

Stap 5 Ideeën en voorstellen verzamelen

Nu is het voor de leerlingen in de steungroep duidelijk dat niemand gestraft of beschuldigd wordt. Dat geeft hun gelegenheid naar oplossingen te kijken. Iedere leerling krijgt de ruimte eigen ideeën in te brengen om de situatie te verbeteren.

- *“Hebben jullie een idee wat ieder van jullie zou kunnen doen?”*
- *“Wat zouden jullie fijn vinden wanneer jullie in deze situatie waren?”*

Het is belangrijk de verzamelde ideeën vast te houden en ieder idee aan een leerling te koppelen

- *“Wil jij (naam) het huiswerk thuis langsbrengen?”*
- *“Wil jij met (naam) op het schoolplein omgaan?”*
- *“Wil jij met (naam) een keer afspreken buiten school?”*

Stap 6 Spreek je vertrouwen uit tegenover de groep

Bedanken: Je bedankt de steungroep voor al die goede ideeën en de steun. Je geeft de verdere oplossing in hun handen.

- *“Ik wil jullie bedanken voor jullie hulp.”*
- *“Jullie hebben veel ideeën verzameld en ik weet zeker dat het voor (naam) zo weer mogelijk wordt om zich goed te voelen. Ik denk dat het voor de hele klas fijn is als de sfeer weer beter wordt.”*
- *“Ik vertrouw op jullie steun en ben overtuigd dat jullie dat voor elkaar krijgen.”*

Nabespreking afspreken: Aan het eind van het gesprek met de steungroep maak je een afspraak voor een nabespreking

- *“Over 10 tot 14 dagen wil ik graag nog eens met jullie praten om te horen hoe jullie de situatie inschatten.”*
- *“Ik ga jullie dus nog eens uitnodigen.”*
- *“Ik ga jullie dan één op één vragen voor een gesprek.”*
- *“Ik weet nog niet precies wanneer, maar ik ga jullie dan direct aanspreken.”*

Afscheid (sommige leerkrachten werken met briefjes waarop de hulpopdrachten van de leerling staan en die zij de leerling meegeven).

Stap 7 Nabespreking met het slachtoffer

Na de situatie vragen:

- *“Hoe ging het de laatste weken?”*
- *“Hoe voel je je nu?”*
- *“Wat is er verbeterd?”*
- *“Wat heb je verder nog nodig, wat wil je nog graag anders?”*
- *“Is er nog iets dat ik voor je kan doen?”*

Afsluiting

Als de situatie verbeterd is:

- *“Als de situatie weer slechter gaat worden – laat het me snel weten.”*

Als de situatie niet voldoende is verbeterd:

- *“Ik ga nogmaals met jouw medeleerlingen praten en dan opnieuw met jou overleggen wat wij het beste verder kunnen doen.”*

Nabespreking met de steungroepleden (apart):

Met ieder lid van de steungroep voer je een apart gesprek. Door de leerling apart te spreken heeft deze de mogelijkheid eerlijker te zijn, wat tot een beter begrip kan leiden. Ook kan het een preventief voordeel zijn om ieder lid van de groep op haar of zijn bijdrage voor de oplossing aan te spreken, omdat de leerling zich persoonlijk verantwoordelijk voelt. Het is niet om de leerling te controleren of alsnog te beschuldigen of straffen. Ook hier is het belangrijk waardering te tonen voor de bijdrage van iedere leerling van de steungroep.

Tijd: De gesprekken duren tussen 5 tot 10 minuten.

Uitnodiging: Het is handig van tevoren vast te leggen in welke volgorde de leerlingen naar je toe komen.

Pauze: Je kunt de gesprekken bijvoorbeeld in de pauze voeren en dan over meerdere dagen verdelen. Het is echter niet handig de gesprekken onder tijdsdruk te voeren ook al zijn het maar korte gesprekken.

Opbouw gesprek:

- *“Wij hadden afgesproken dat ik iedereen nog eens aanspreek over hoe het nu gaat met (naam). Ik ben benieuwd hoe jij de situatie nu inschat en of jij vindt dat de situatie verbeterd is.”*
- *“Vind jij het goed dat wij nu over de situatie gaan praten?”*
- *“Fijn dat jij bent gekomen – is het oké voor jou nu uit de les te worden gehaald?”*

Aansluitend vraag jij de leerling over de situatie:

- *“Wat heb jij waargenomen?”*
- *“Hoe denk jij dat het nu gaat met (naam)?”*
- *“Wat is er volgens jou verbeterd?”*
- *“Wat zou er volgens jou moeten gebeuren zodat (naam) zich beter voelt in de klas?”*
- *“Hoe vond jij de steungroep?”*
- *“Hoe gaat het nu met jou?”*

Afsluiting

Als de situatie is verbeterd, bedank je de leerling voor de steun en hulp.

Als de situatie niet voldoende is verbeterd, dan geef je aan dat er nog een bijeenkomst met de groep zal plaatsvinden en dank je de leerling voor de hulp.

Zie voor meer informatie en trainingen in de No Blame aanpak: www.noblame.nl.

Bijlage III: Informatie voor ouders van gepeste leerlingen

Wees stil als ouder en luister naar het verhaal van je kind.

Neem je kind serieus! Luister, en stel verdiepende vragen. Verdiepende vragen betekent eigenlijk hetzelfde als doorvragen, om het probleem duidelijk te krijgen. Spreek niet onmiddellijk een oordeel uit. Als je bijvoorbeeld zegt: 'je bent toch geen mietje: sla er op!' dan heeft je kind hier weinig aan. Als hij/zij dit zelf zou kunnen, dan had je kind dit al gedaan. Na zo'n advies zal je kind niet makkelijk meer om hulp of een luisterend oor vragen. Wees er gewoon voor je kind, laat merken dat je achter je kind staat, dat je je kind voor de volle 100% vertrouwt en gelooft.

Samen naar oplossingen zoeken.

Kom niet meteen met oplossingen. Probeer samen naar oplossingen te zoeken. Wat past bij jullie kind? Als je deze adviezen ter harte neemt, dan zal jullie kind zich gehoord en begrepen voelen. Van hieruit kunnen jullie samen bedenken wat je zoal kunt doen.

- Natuurlijk kun je op school gaan praten als je kind hier achter staat. Dit is vaak de eerste en meest logische stap.
- Je kunt professionele hulp zoeken, of een training waar je kind baat bij kan hebben.
- Boeken lezen over dit onderwerp en/of bijvoorbeeld samen filmpjes op internet bekijken over pesten.
- Blijf in gesprek met je kind, geef eventueel adviezen over wat je kind zou kunnen doen of zeggen tegen de pester(s).

Samen dingen doen

- Laat je kind tekenen of opschrijven wat het heeft meegemaakt.
- Geef je kind een schrift of dagboek, dat is vaak een goede uitlaatklep.
- Ook een sport kan wonderen doen en dan niet alleen een verdedigingssport.
- Alle mensen die iets voor je kind betekenen (vader, moeder, opa's en oma's, speciale tante, vrienden, de lieve buurtjes) laat je drie goede kwaliteiten/eigenschappen opschrijven van je kind. Het is fijn te horen wat er allemaal goed is aan je. Het zelfvertrouwen krijgt dan de kans om te groeien. Misschien zijn er kwaliteiten bij die je kind kunnen helpen bij omgaan met pesten.
- Rollenspellen: doe in een rollenspel bijvoorbeeld voor hoe je kind op verschillende manieren kan reageren op de pester(s).

Maar het belangrijkste blijft: een luisterend oor bieden en je kind serieus nemen. Een kind dat wordt gepest, treft nooit schuld!

(Bron www.aandachtvoorpesten.nl/informatie)